

Az agrárkölttségvetés dilemmái

A kormány általános vitára az országgyűlés elé terjesztette 2016. évi költségvetésének tervezetét. Varga Mihály nemzetgazdasági miniszter szerint a kiszámíthatóság, az előreláthatóság és a tervezhetőség tekintetében a 2016. évi költségvetés sokkal több, mint pusztán pénzügytervezési dokumentum: a polgári Magyarország megteremtésének egyik legfontosabb tartópillére. Mit vetít előre az agrárágazat jövő évi költségvetése? Erről Máhr Andrással, a Mezőgazdasági Szövetkezők és Termelők Országos Szövetségének főtítkárhelyettesével beszélgettünk.

Nem okoztak nagy meglepetést a benyújtott költségvetési törvényben szereplő számok, kezdte mondandóját a főtítkárhelyettes. A MOSZ már egy éve jelezte, hogy vannak problémák a 2014-2020 közötti időszakkal, és ezek a problémák többé-kevésbé visszaköszönek a 2016. évi költségvetésben is.

Az agrárágazat költségvetése három pilléren nyugszik: az EU közvetlen támogatásain, az EU vidékfejlesztési forrásain és a nemzeti támogatásokon. Érdemes kiemelni, hogy annak idején, amikor a kormány úgy döntött, hogy 1200 hektár felett elveszi az uniós támogatást, akkor azt ígérte, hogy az elvett összeget a foglalkoztató ágazatok esetében kompenzálják majd. A MOSZ már akkor is jelezte ezzel kapcsolatos kételeyeit, amit a 2016-os költségvetés igazolni látszik. A kormány ugyanis azt ígérte, hogy az állattenyésztés 30 milliárd forint kompenzációt kap annak érdekében, hogy ne szűnjenek meg az állattartó telepek. Köztudott, hogy a jelentős tehenészetek, a sertés- és baromfitelepek a nemkívánatos, nagyüzemnek titulált társas vállalkozásoknál működnek. Ezek a nagyüzemek azonban az Európai Unió besorolása és a magyar törvények szerint egyaránt kis- vagy középvállalkozásnak minősülnek, amelyek fejlesztésére kiemelt figyelmet szán az EU a 2014-2020 időszakban.

Úgy tűnik, ezt a tényt nem

lehet elégszer hangsúlyozni, jelentette ki Máhr András. Tavaly egy július 31-ei kormánydöntés arra kérte a nemzetgazdasági minisztert, hogy „az állattenyésztés és más munkaigényes ágazatok támogatására a költségvetési tervezés során a Földművelésügyi Minisztérium „Folyó kiadások és jövedelem-támogatások” fejezeti kezelésű előirányzatán 2015-ben 82,579 milliárd forint, 2016-ban legalább 81,238 milliárd forint (...) összeget tervezzen be azzal, hogy a forrásokat év közben zárolni nem lehet”. Ezzel szemben a tényszám, ami a benyújtott költségvetésben szerepel, 75,4 milliárd forint. Ez azt jelenti, hogy az állattenyésztésnek beígért kompenzáció továbbra sem teljesül.

Az állattenyésztés szereplőinek semmi jót nem ígér a jövő évi költségvetés, hangsúlyozta a főtítkárhelyettes.

A tejkvóta megszűnése tovább rontotta a tejelő szarvasmarhát tartó gazdálkodók helyzetét. Az elmúlt egy évben ugyanis 25 százalékkal csökkent a tej átvételi ára. Nem véletlen, hogy Fazekas Sándor miniszter is a kialakult helyzet megoldását sürgette az EU-ban. A sertés-ágazatban sem indult meg a várt fejlődés a sertésprogram beindításával: az eddigi támogatások kevésnek bizonyultak ahhoz, hogy a sertésállomány létszáma ugrásszerűen növekedni kezdjen, és az ágazat támogatása tovább csökken jövőre.

A másik nagy tétel a vidékfejlesztési célok megvalósítását szolgálja. E téren sincsen meglepetés, mert amíg az idén több mint 300 milliárd forint támogatás kifizetését irányozták elő, addig a 2016-os költségvetésben már mindössze 112 milliárd forint ez az összeg. Ezt is előre lehetett látni, elvégre Magyarországnak még mindig nincsen az EU által elfogadott vidékfejlesztési programja. Márpedig 2016-tól csak az elfogadott program alapján lehet kifizetéseket tervezni. Úgyhogy várható, hogy jövőre néhány jogcímen kívül (technikai segítségnyújtás stb.) nem lehet kifizetésekre számítani érdemleges programok alapján. A kormánynak lett volna mozgástere, de nem vállalta a programok nemzeti kockázatra történő meghirdetését.

Az is hátrányosan érinti a gazdálkodókat, hogy sem az agrár-környezetgazdálkodási, sem a Natura 2000 területekre vonatkozó programot nem hirdette meg a kormány. A gazdálkodók szinte megoldhatatlan dilemma előtt állnak, mert vagy feladják az eddig elért környezetvédelmi eredményeiket, vagy hisznek abban, hogy 2016-ban újra programot hirdet a kormány, és addig térítés nélkül is vállalják többletkötelezettségeik teljesítését. A főtítkárhelyettes úgy véli, hogy a 112 milliárd forint elköltése nem megalapozott, és elképzelhető, hogy ezt az összeget sem tudják teljes egészében kifizetni a gazdálkodóknak.

Amikor Lázár János Miniszterelnökséget vezető miniszter bejelentette, hogy az Európai Uniónak benyújtottuk az Új Magyarország Vidékfejlesztési Programot, akkor tett egy olyan megjegyzést is, hogy a jogi személyek és az egyéni vállalkozók között 20-80 százalék arányban kívánják alakítani a források megosztását. Ez ellentmond annak, hogy a magyar kormány az unióval kötött partnerségi megállapodásban deklarálta, hogy az uniós források 60 százalékát a kis- és középvállalkozásoknak szánják. Márpedig a mezőgazdasági társas vállalkozások 98 százaléka a kkv szektor szereplője, úgyhogy ha az új ígérethez tartja magát a kormány, akkor annak súlyos következményei lehetnek a fejlesztések tekintetében.

A költségvetés az uniós közvetlen támogatások kifizetésére vonatkozó információkat is tartalmaz. A dokumentumban ugyan a költségvetési törvény szerint az idei évhez képest 100 milliárd forint növekmény mutatkozik, de ez ne tévesszen meg senkit, mondta a főtítkárhelyettes. Tény ugyan, hogy a direkt támogatások kifizetése (ez esetben a SAPS) év végén vagy év elején történik. Ezzel pedig jól lehet úgymond kozmetikázni a számokat, mivel nem mindegy, hogy mikor történik a kifizetés, és hogy így melyik év költségvetésében jelenik meg.

A költségvetés egészéről tehát az mondható, hogy nem biztos, hogy akár az aszerint rendelkezésre álló összegek lehívhatóak lesznek. Az állattenyésztés helyzete nem megnyugtató, és a hozzárendelt nemzeti támogatások egyrészt nem elegendőek, másrészt a kormányzati ígéretek alatt maradnak. Úgy tűnik, hogy az agrárgazdálkodók helyzete jövőre nem javul, mondta végezetül Máhr András.

H. GY.